

7.7.1 Suomen kyberturvallisuuden nykytila, tavoitetila ja tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 150 000 €

Aikajänne: 08/2016 - 12/2016

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Suomen kyberturvallisuusstrategia hyväksyttiin Valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 2013. Kyberturvallisuusstrategia on osa Yhteiskunnan turvallisuusstrategian 2010 toimeenpanoa. Strategia taustamuistioineen, strategian linjaukset ja vuonna 2014 käynnistynyt ensimmäinen toimeenpano-ohjelma konkreettisine toimenpiteineen ovat yhdessä luoneet kehyksen kansallisen kyberturvallisuuden kehittämiseksi ja siten strategiassa kuvatun vision saavuttamiselle.

Kyberturvallisuusstrategiassa asetettiin tarkastelupiste vuodelle 2016, jolloin strategian tavoiteasetannan mukaan "Suomi on maailmanlaajuinen edelläkävijä kyberuhkiin varautumisessa ja niiden aiheuttamien häiriötilanteiden hallinnassa". Tämän päämäärän tavoittamisen selvittämiseksi on pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kivijalkahankkeisiin kirjattu kyberturvallisuuden tilaa tarkastelevan selvitystyön luominen.

Tutkimuskysymyksiä:

- Mikä on kybertoimintaympäristön turvallisuustilanne nyt, kuinka tilanne on muuttunut vuodesta 2013 ja mitkä ovat keskeiset tunnistettavissa olevat kybertoimintaympäristön turvallisuuteen vaikuttavat trendit vuoteen 2020 mennessä?
  - Kuinka yleiset toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset vaikuttavat kybertoimintaympäristön turvallisuuden kehitykseen?
- Mikä on Suomen kyberturvallisuuden nykytila ja kuinka se suhteutuu keskeisiin vertailumaihin verrattuna?
  - Onko Kyberturvallisuusstrategian visiona esitetty tavoitetila saavutettu, onko suunniteltu toimintamalli toteutunut ja onko kyberturvallisuutta onnistuttu kehittämään strategiassa esitettyjen linjausten mukaisesti?
  - Ovatko yhteiskunnan eri toimijat sitoutuneita toteuttamaan Kyberturvallisuusstrategian toimeenpano-ohjelman listaamia toimenpiteitä ja ovatko tunnistetut toimenpiteet edistäneet strategisten linjausten toteutumista?
  - Mitkä ovat tunnistetut haasteet Kyberturvallisuusstrategian vision ja strategisten linjausten täysimääräiselle toteutumiselle? Mitkä toimenpiteet ovat olleet erityisen onnistuneita kansallisen kyberturvallisuuden edistämisessä?
  - Onko nykyisellä järjestelmällä edellytyksiä estää, rajoittaa ja toipua vakavista kohdistetuista kyberhyökkäyksistä niin, että yhteiskunnan elintärkeät toiminnot kyetään ylläpitämään? Onko kyberhäiriötilanteisiin varautuminen tai häiriötilanteiden hallinta tarkoituksenmukaisesti organisoitu ja resursoitu? Pitäisikö jotain tehdä toisin?
  - Kuinka Suomen kyberturvallisuuden nykytila ja tapa organisoida kyberturvallisuutta vertautuu keskeisiin vertailumaihin, kuten Viro, Ruotsi, Hollanti, Iso-Britannia ja Israel?
- Toimintaympäristö- ja nykytila-analyysi, tunnistetut puutteet ja kehityskohteet sekä kansainvälinen vertailu huomioiden, millainen Suomen kyberturvallisuuden tavoitetilan tulisi olla vuonna 2020?

- Millaisia vaihtoehtoisia, myös negatiivisia, kehityskulkuja asetetulle tavoitetilalle on mahdollista tunnistaa? Millaisille taustaolettamuksille eri vaihtoehtoiset kehityskulut perustuvat?
- Kuinka varmistetaan turvallinen kybertoimintaympäristö yhteiskunnan eri toimijoiden käyttöön ja yritysten toiminnan sekä kasvun takaajaksi?
- Millaisin strategisin linjauksin, lainsäädäntötoimin, toiminnan organisoinein, käytännön toimenpitein ja resurssein esitetty tavoitetilä vuonna 2020 olisi mahdollista saavuttaa?

Lopputuotteena syntyvä selvitystyö käyttää lähteinään avoimien lähteiden lisäksi myös salassa pidettävää aineistoa. Tästä johtuen selvitystyö tulee julkisen osan lisäksi sisältämään julkisuuslain (JulKL (621/1999) 24.1.§) perusteella salassa pidettäviksi määriteltyjä osia. Salassa pidettävän tiedon käytöstä ja käsittelystä sovitaan yksityiskohtaisesti toimeksiantosopimuksen liitteessä. Kaikista selvitystyöhön osallistuvista henkilöistä tehdään turvallisuusselvityslain (726/2014) mukainen suppea turvallisuusselvitys, mikä on myös sopimuksen tekemisen edellytyksenä.

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

- Suomen kyberturvallisuusstrategia
- Kyberturvallisuusstrategian toimeenpano-ohjelma
- Hallitusohjelman kivijalkahanke, hanke nro. 7 Kyberturvallisuus kansalaisten arjen ja yritysten kasvun takaajana

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

Taustoitukset, toimintaympäristö-analyysi, tilannekuva-analyysi, vertaileva analyysi, ennakointitieto, skenaarioanalyysi, toimenpidesuositukset. Asteittain tarkentuva toimintatapa, mikä mahdollistaa tuloksien osittaista hyödyntämistä jo selvitysprosessin aikana.